

Az irodalom erőforrása a nemzettudatnak, a megmaradásnak

Sütő András életművének alapos ismerőjeként Görömbei András kifejtette azt, hogyan Sütő András életműve példa arra, hogy hogyan lehet és kell cselekedni ahhoz, hogy a szellem erejével előre lehessen vinni egy közösséget. Sütő András élete és művei példáját adják annak, hogyan önmélyítő cselekedetekkel nevelhetjük saját magunkat, formálhatjuk környezetünket, a közösséget.

A magyarság aktuális sorskérdései és a megoldáskeresés, a magyar kultúra megtartó-, nemzetmentő- és –gyarapító erejébe vetett hit erősítése a célja minden évben annak a Magyar Kultúra Napján tartott rendezvénynek, amelyet a Soproni Kálvin Kör, a KÉSZ Soproni Szervezete és a Luther Szövetség Soproni Szervezete közösen tart.

Immár 1996 óta, évről-évre a magyar művelődés, kultúra, művészet, közélet egy-egy jeles képviselője tart előadást ezeken az eseményeken, keresi a magyar nemzet sorskérdéseire a lehetséges válaszokat és megoldásokat, a megmaradás és a gyarapodás irányába vezető utat.

A jeles esemény idei előadója Görömbei András Kossuth-díjas irodalomtörténész, az MTA rendes tagja volt, aki Sütő András világa címmel tartott előadást. Az előadáson jelen volt dr. Fodor Tamás, Sopron polgármestere, továbbá az eseményre eljött ifj. Sütő András, az erdélyi „írófejedelm” fia.

A programban a Fidelissima Vegyeskar előadásában Liszt Ferenc: Ave Maria Stella, Kodály Zoltán: A székelyekhez című művei hangoztak el, Arany János karnagy vezetésével. Szavallatával Tóth András versmondó emelte az ünnep fényét.

Görömbei András átfogó irodalomtörténeti visszatekintésével, példákkal is bemutatva, azt tárta hallgatósága elé, ahogyan az irodalom a nemzet közérzetének és lelkiismeretének rendkívül pontos és fontos kifejezője. Hatalmas erőforrása a nemzetnek, amelynek történelmi jelentősége is alapvető.

Az irodalom a nemzet megmaradását szolgálta mindig

A Himnusz a nemzet imádsága, a Szózat a nemzethez való hűség, a Nemzeti dal a szabadságszeretet verse. E három mű a nemzet legfontosabb gondolatait fogalmazza meg.

Trianont követően, majd a kommunista diktatúra éveiben is éppen az irodalom volt az, amely a magyar megmaradás alkotói által erőforrása volt a nemzetnek és a magyar nemzeti értékeket továbbörökítette.

Nem véletlen, hogy Kölcsey Himnusza a legismertebb magyar verssé vált, a nemzet imádságává vált, mint ahogyan az sem véletlen, hogy Rákosi másra akarta változtatni.

Görömbei András előadásában azt is időben szemléltette, ahogyan a későbbi korokban a korábbi hagyományokat magába szívva hozott mindig újat és újat a magyar irodalom, amelynek művelői mindig a nemzet megmaradását szolgálták, a legnehezebb időkben is.

Tamási Áronra utalva szólt arról az előadó, hogy az írók azért is felelőssek voltak, amit elhallgattak. 1956-ban minden jelentős író a forradalom mellett tett hitet, és az azt követő elnyomás évtizedeiben is az irodalom művelői megtalálták annak eszközeit és módját, hogy hangot adjanak annak a véleményüknek, mely szerint nem lehet és nem szabad a nemzeti értékektől, érzéstől megfosztani a magyarságot, a határon kívüli magyarokat pedig, nem lehet a nemzetből kirekeszteni.

Görömbei András meggyőződéssel vallja, hogy a rendszerváltozást a kultúra jelentősen előkészítette, elősegítette, lelkiekben-szellemiekben „szét tudta porlasztani” az elnyomást. Életművek álltak szemben, szálltak szembe, voltak ellenpéldái a Kádár-rendszernek: Nagy Gáspár, Csóori Sándor.

Óriási közösségi erőt, értéktudatot hordozott a költészet. Azt a történelmet, múltat, azokat a hagyományokat, amelyeket a kommunista ideológia szégyellnivalóvá tett, a költészet, az irodalom örökítette át.

Az irodalom történelemformáló erő

Görömbei András külön kis előadórészt szentelt annak a kérdésnek, ahogyan a határon kívül rekedt magyarság ügyét, az összetartozást szolgálta az irodalom, amely a nemzet szétszakítottságát nem fogadta el, próbált tenni a csonkítás ellen.

Az előadó azt is megállapította, hogy az az irodalom, az a kultúra, amely a rendszerváltás előtti időkben hatalmas erőforrása volt a nemzettudatnak, a megmaradásnak mára már meggyengült. Az irodalom manapság a történelemformálás, a nemzettudat-formálás szempontjából jelentéktelennek tűnik, a megváltozott világban hatása vesztett erejéből, vagy legalább is ezt érzékeljük. Ezért mérhetetlen szomorúság tölti el a szellemnek azokat a mai embereit, akik úgy gondolják, hogy a kultúra a nemzeti létünk legfontosabb eleme.

Ezt az igazságot kellene tudatosítani a nemzedékekben, hogy a kultúra, az irodalom megerősítse a meggyengült magyarságot, mert ennek az erősödésnek, felemelkedésnek megteremtődtek újból a feltételei, esélyei.

A nemzet közös emlékezés a múlttól, közös változtatás, cselekedet a jelenben és közös terv a jövőre. A nemzet egymásra találásának, megerősödésének esélyei újból megnövekedni látszanak. A nemzet újbóli egyesülésének időszaka köszöntött ránk. Ezért, reményt adhat az, hogy minden körülmény ellenére a magyar kultúrában mélyen él az igény a szellemi-erkölcsi tisztaságra, az egyenességre, „a szakrális igény az emberi lét kiigazítására.”

Komoly művészi alkotók sorában lelhetők fel az emberi helytállás példái, ami segít abban, hogy a nyolc országba és a világba szétszóródott magyarság egymásra és önmagára találjon, hogy méltó életet és jövőt építsen magának – mondta az előadó.

Sütő András életműve példa

Sütő András életművének alapos ismerőjeként Görömbei András kifejtette azt, ahogyan Sütő András életműve példa arra, hogy hogyan lehet és kell cselekedni ahhoz, hogy a szellem erejével előre lehessen vinni egy közösséget. Sütő András élete és művei példáját adják annak, ahogyan önmélyítő cselekedetekkel nevelhetjük saját magunkat,

formálhatjuk környezetünket, a közösséget. Ismernünk és értenünk kell Sütő András, szellemiség pedig, tovább kell örökítenünk, hogy visszafordíthassuk az értékek irányába a közgondolkodást.

Sütő András művein keresztül az irodalomtörténész arról is szólt, ahogyan az anyanyelvi nevelés a személyiség legfontosabb formálója és kibontakoztatója, és bemutatta azt, ahogyan írói nagyságában Sütő András a világkultúrát bekapcsolta a helyi kultúrába, azt, ahogyan a határon túli magyar irodalom, és a határon túli magyarság sorskérdéseivel kapcsolatban áttörést hozott Sütő András Anyám könnyű álmot ígér című könyve Magyarországon, amely szemléletébresztővé és – formálóvá vált magyarországi megjelenését követően.

Sütő András művei szemléletükkel „előkészítették az egyenlő emberi rang parancsát” mindazoknak az elveknek a gyakorlati érvényesülését, amelyek ma már oly természetesek: de amelyek a könyvek születésének idejében nem voltak azok.

Sütő András művei erkölcsi tartásról tanúskodnak, erőt adtak a legsötétebb reménytelenség idején, erőt a szembeszegüléshez a jogérvényesítés érdekében, és reménységet a létvégi állapotban. Üzenik: minden magyar felelős minden magyarért, a nemzet egésze pedig felelős a nemzet minden tagjáért.

A teltházas közönség az előadást követően filmrészletet láthatott Sütő András egy drámájából, dr. Úry Előd, az Erdélyi Kör elnöke bemutatta Bocskai Vince szobrászművész Sütő András-szobortervét és a művész alkotói pályáját.

BTÉ

Fotó: Tóth Zsombor

2011. január 23. / **Kultúra**